

העולם הזה

ראובן גליקסון 8, תל-אביב, 26785
ג. ה. 136, טמן למברקים: "טולמפרס"
המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
יפוס טשה שהם בע"מ, ת"א, 31139.
התעצת: דוד טופל ובניו, תל-אביב.
חשברת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
רוב איתן
עורך כיתוב:
סילבי שבת
כתב בכיר:
אלי תבור
חברי המערכת:
שייע גלור, לילי גלילי, דוד הרורביץ,
רותי ורד, אברהם חרמון, יוסף אבר,
המרי, אביבה סגן, אבנר פרי, עמנו
קינו, שלמה קרן.

העתון הנקרא ביותר במדינה

4.6.57

החל מגיליון זה מתחיל העולם הזה בנסיון חדש, העשוי לעניין בשבועות הקרובים אנשים רבים בארץ. כוונתי לקצף הנסיונות, שהוצבה השבוע בפעם הראשונה על ידי חולית מחקר שלנו. תוצאות נסיון ראשון זה מתוארות בעמוד 7.
כדי להעריך נכונה את התוצאות של קלפי נסיונות כזאת, שלא היתה עוד כדוגמתה בארץ, יש לקחת בחשבון גם את מעלותיה וגם את מגרעותיה.
המעלות בולטות לעין:
● עד כה לא קיים בארץ שום מוסד לעריכת מחקרי-בזק של דעת-הקהל על בסיס אובייקטיבי, מסוג משאלי גאלופ האמריקאיים.
● עלידי שמירת מודעי הקלפי ומקומותיה בסוד, נמנע השבוע — וימנע להבא — מכל גורם מעוניין להשפיע על התוצאות באופן מאורגן.
● לעומת זאת, יש להדגיש כי קלפי כזאת אינה מתמרמת להיות מדעית ומדויקת, ואף נסיון בודד אחד כזה אינו יכול לשקף את הלך-הרוח של כלל-הבוחרים. יש לה כמה מגבלות ברורות:
● הציבור המזדמן לכל מקום שהוא בארץ, בכל שעה שהיא, הוא מקרי למדי. הוא שונה מן הציבור המזדמן באותה שעה למקום אחר. הוא שונה גם מן הציבור המזדמן לאותו מקום בשעה אחרת. הקלפי הנסיונית יכולה לקבוע רק מה דעתו של הציבור המקרי הזה.
● ישנן מפלגות הסומכות על ריכוזי-אוכלוסיה מגובשים, כגון הדתיים בבני-ברק, מפ"ם בגוש-קיסריה או מפא"י באזורי הממשל הצבאי, ובמושבי העולים המשוועדים. מפלגות אלה יוצאות מקופחות בקלפיות כלליות.
● אם נשקול את המעלות והמגרעות, אלה כנגד אלה, נגיע להערכת נכונה של התוצאות בכל שבוע. גישה זו תאפשר לנו להסיק מן התוצאות השבועיות מסקנות מסוימות — הן לגבי חלוקת-ההכוחות לפי השכבות והאזורים השונים, והן לגבי תנועות דעת-הקהל משבוע לשבוע. אני מקהה כי לא רק הציבור הרחב, אלא גם עסקני המפלגות השונות ימצאו דו"ח-ים אלה למעוללים.
השבוע עוד היה גדול אחוז הנמנעים, בעיקר בגלל הקושי להסביר במלים קצרות לעובדי-ישיבות את מהות הנסיון החדש. אני מקווה כי עם היחודע דבר הנסיון הזה יקטן אחוז ההימנעות בהרבה — וכי גם הרוצים להימנע מטעמים עקרוניים, יציינו זאת בפירוט גבי פתק הבחור.
אנחנו נמשיך בנסיון זה מדי שבוע בשבוע, עד יום הבחירות. למחרתו נוכל לקבוע סוגפת באיזו מידה שיקפה הקלפי הנסיונית את הנסיונות האמיתיות של דעת-הבוחרים, ובצורה זאת נוכל להסיק מסקנות חשובות לגבי הבחירות הבאות.

לילי גלילי

מכתבים

נדרדי הסער
רצועה בזה המחאה של עשר ל"ו. אבני שכם להעביר את הכסום הנ"ל, למשפחות עצורי ואדי סליב.
אהרן ברט, נוה יוסף, חיפה
קבלו נא כסום של עשר ל"ו לעזרת משפחות עצורי ואדי סליב. אקווה כי תרומות נוספות יבואו בעקבות תרומה זו. יש לה ציל את המשפחות שהרפת-רצון.
ל, תל-אביב
אני שולח המחאה על עשר ל"ו כעזרה למשפחות העצורים. יהי רצון כי קוראים רבים ילכו בעקבותי.
א. פרידמן, בני-ברק
רצועה המחאה על-סך 10 ל"ו, תרומתי הצי-נועה למשפחות עצורי ואדי סליב. אנא, דאגו שכספי זה יגיע למשפחות אשר את תרומות ילדיהן פרסמתי בעבר בזה של "נכור" ואדי סליב, משה ריון, עושה חיים באסמית.
משה רוזנפלד, תל-אביב
הדבר אירע לפני 25 שנה. השעה היתה אחר חצות. הורי י"ל, אחותי ואני ישנו בבית שלום, בקינן שפראסה, 186 ברלין. מתאום התעוררתי לשמע עקשות. דלתות נפרצו ברעש ונשירים ככו. אמי מיהרה לחדרנו, אלה ואלה לא הספיקו, דלת החדר נפרצה בכוח וקולות של שיכורים קראו: "יהודים רקובים — התוודעו!" אבי שיצא ראשון, ספן מכה בראשו מאלף של לבוש מדים, ונפל מתכוסס בדמו. אמי אחוז אחי ואת אחותי ויצאה החוצה, אחת שהכרתי אותו כשומר כרובע שלטן, תפס את הילדה וזרק אותה למטה במדרגות. היא לא קמה יותר. קצתו אותה על אספולנס. אני ואמי חזינו בחוץ רדוד שחלף עבר. כשחזרנו כבר לא היה לנו בית.
לא יכלתי שלא לזכור זאת כשקראתי את

בני-שעיהו

שלוש פעמים כיפאק לקורא מיכאל פריי-ברג. סתניה (העולם הזה 1140), שמעון כי לעולם מאירופה מניע יותר משלעולים מצפון אפריקה, שסכלו פחות מהם בני-הנום הנאצי. הקורא פרייברג — מה אתה יודע על תנאי חייהם של הצפון אפריקאיים במדינת כיום? כלום!
מדינת ישראל היא אחת-חבית לכל יהודי באשר הוא. שוויון זכויות וחובות הוא היסוד לכל מדינה דמוקרטית — וגם ל"יש" ראלי. דעותיו הטיפשיות של הקורא פרייברג לא יוכלו לשנות עובדה זו.
ס. זנגו, ירושלים

אטימות מרוק
בהעולם הזה מהשבוע שעבר (1141) צויין, שירוקי כביכול על ספר שיריו החדש של יוסף ב"ן. "ספגל החרפה". מבלי לחתות את דעתי לגבי עמם הסנונית הנדונה, היינו אם ראויים שיריו אלה ליריקה ואם לאו, עלי לציין שלא יריתי עליהם בפועל, בשום נסיבות שהן. ממילא לא בדקתי באיזו מידה אטימה כריכת ספרו של ב"ן בפני מיי ורטיבות כלשהי.
גבריאל מוקד, תל-אביב

זכר ושתור
כמתלים, שהופיע במוצאי שבת לפני שבועיים ברחובות תל-אביב כמפעל התרמה עצורי ואדי סליב, ברצוני להודיע על הכתבה, אחרי הסעי "פחד" (העיר ל"ה הזה 1141).
שמעתי טענות רבות מפי אנשים שברחו בברד ונגד ההתרמה. היו כאלה שטענו: "אחם, לבנים והם שחורים, אז למה אחם כלל עושים את זה?" אחר, לבוש מכנסים כהים ומגור העים וחולצה לבנה ומעוממת מאד, כש כרס מלאה וראש מק ריח מצוינים את גי' ל"ו. אמר: "כשבאנו לארץ לפני 35 שנה, גרתי באהל וסלחתי בבישים. מי עוד לי או? למה לי לעזר עכשיו למישהו אחר?" לאנשים אלה אינני רוצה אפילו לענות. אולם היו בהתרמה זו גילויים אחרים, שאי תם אני מוכרח לציין לשבח. כתבתם כבר על השופר, שניגש למתרימים ואמר: "שלחו אותי לחכות אותם בוארי. עכשיו אני רוצה לעזור להם. קחו עשר לירות ממה שהרווחתי או! היה גם נער כחוש, כבן 13, לבוש מכנסי דונגריז וחולצת מריקו. הוא שם על שולחנו לירה אחת, ונראה היה שזה כל הכסף שהיה לו. בקול חלש: "תצליחו. תצליחו. צריכים להצליח. אחם מוכרחים להצי' לית".

עטרון
במכתבי מייסלבאום מרמתיים (העולם הזה 1138) נאמר כי בתו הוכרחה לשלם סכום בלתי חוקי, כדי לקבל את תעודת נמרה-השנה שלה. דברים אלה אינם נכונים ומעמידים באור כוזב את קרן ועד החורים בבית ספרנו. עוד הפעם דופי בש"מ העובדות הן אחרות:
קרן ועד החורים קיימת במוסדנו ארבע שנים. היא נמצאת בעלילות הבלעדיות של ועד החורים הנבחר באסיפה כללית ואשר קובע את המטרות והוצאת כספי הקרן והן: לשלום עברו קורסים להשלמת ידיעת תיחם של תלמידים חלשים בכספונות ה"חשובים. קיום חזנים (שהמט, ספורט, מדינת יות, ספרות וכו'). תמיכה במפעלים חברתיים ותברותיים של תלמידי בית הספר, תוספת ציוד למודי חשוב וכד'.
ל"ו ועד החורים ולי נתן יפוי כוח להתחשב במצבם הכלכלי של חורים מסוימים ולתקן את שלומם ואף לשחררם כליל בכס' רים קשים. וכך נהנו המיד ואם החורים מתנגדים לשלם אוני אנו מעבכים לעולם את התעודה אלא מוסרים אותה מיד לאחר שהחורים או התלמיד מצהירים שאין ב"י כולתם (או במקרה מייסלבאום אין ברצונם) לשלם.
אין זה נכון שאמרתי לתלמידה, כי "א"י נני רוצה לראות פנים אלה" אלא שאין ברצוני להתראות פנים אלה או עם אביה לשם הסבר, דבר הידוע לכל החורים ואשר למייסלבאום, "איננו ידוע" רק מתוך רצון רע.

מזאבת קורש
החסרתים פרטים חיוניים בכתבה על גיושיה של מול יצחק — גמ או בית סוהר" (העולם הזה 1140). מול יצחק פנתה אל המותי. עוד לפני שמונה שנים, מלכה מאיתת שהיא מנהלת התאחדות נשים ל"ו וי זכויות בפחת-הקוה ועוסקת מזה 30 שנה בפלאכת קורש זו שלא על מנת לקבל פרס. ומאז עמדה חמותי כל הזמן לימינה. לדוגמה: לפני חמש שנים חייב משרד הרבנות בפחת-הקוה את בעלה הקשיש של מול לתת לו נט. הוא ערער על הדבר בפני בית-הדין העליון, והמחית התבקשה לעלות ירושלימה ולספור עדות. אותו זמן היתה היא רחוקה למיטת בתה החולה, שהיתה צריכה לעבור באורח דחוף לבית החולים. תל-השומר" היא לא היססה ועלתה מיד לירושלים, ושם עמדה לימינה של מול. יהודית מאיתת, פתחת-הקוה

... כתבתי במכתבי בגליון שעבר (העולם הזה 1141) כי לעמשה מותרת מול לכל אדם, לפי פסק דין הצהרתי. למקרא טענותיו של בעלה שעבר (העולם הזה 1141), משה יצחק, מסתבר כי הנט בכל זאת היה חיוני. לא אלקיב דמשה לא היו הדברים מעולם. אכן חיה עימו זמן מסויים, לאחר שנישאה לו, קול ששוו וקול שמה"ל. השא"ל היא למי האמינו הדיינים...

גישה נחשת
מספר שיחות שהושמעו לאחרונה ב"קול ישראל" על הנושא: "כפילות הלשון בהכרזה נישא נחשת".
יצחק א. דנגי, ירושלים

הערכית", הביאוני לחשוב כי לא האמת המדעית המהירה עמדה מול עיניהם של עורכי התכנית.
"השפה הערבית המדוברת ענייה בכשר הבעה, עשירה בביטויים קשים, כגון קללות וביטויי נימוס יתרים, ועובדות אלה נור" מות לליבו במחשבתו של הנער הערבי; השפה הערבית אין מונחים מדעיים ואינה יכולה לשמש כשפה מדעית" — אלו הן רק שתי עובדות מסכלות העובדות שלקסתי משיחות אלה. הוונתן ברורה — להצביע על נחיתותו של האות הערבי, שכלי ביטויי הראשוני, השפה המדוברת, דל ביותר.

כאמר העוסק בבלשנות שמית יכול אני לומר כי עובדות אלה ועובדות רבות אחרות שהוזכרו במסלול השיחות אינן נכר נות. וחבל — הניחה האומרת כי הערבי הוא נחשט מסבכו ואינו מסוגל להתפתח תתקם רק בנו.

אורי פי, תל-אביב

הדרך לרודנות
מאמר העורך "נגד מ"ז" (העולם הזה 1141) מעלה שוב את הפוסנים תכנון ממלכתי אמיתי ומשק יצרני אמיתי. אני חושב כי במציאות לא יכולה להתקיים ההשי וואה בין שני מושגים אלה. בהכרח יושם הרגש על אחד מהשניים, לרעת השני. אם הרגש יהיה על התכנון, הרי גם אם רצון המתכננים יהיה מהוד ומוב, אי אפשר יהיה להמשיך בהתכנון במשך הזמן. באם יהיה הרגש על משק יצרני הרי בהכרח תצמצם הכוונת הממשלתית רק בשמירה ועזרה למשק החפשי.

בנידון זה הרגשתי וזה עם דברים שנכ' תבו כספרו של הויק "הדרך לעבודות". כש' הרגש מושם על התכנון ולא על התחרות, הרי ככל שהכוונת הראשונית טובה, מניעים בהכרח לרודנות... המצב האידאלי יהיה כשהליברליזם הנוכחי, שהוא ליברליזם מרו' סו, יקבל את ההכוונה הממשלתית, בתנאי שהמפקידה יהיה להקטין את ההפרשים בין שכבות העם השונות ולכוון את המשק החפשי לאפיקים הרצויים למדינה...

דן חת, הר הכרמל, חיפה

צפור שחורה של אסון
כאחד מחוליו בעבר של ד"ר פינק, הרשו לי להעיר מספר הערות על השאטתו החסר' רה שפירסמם בגליונכם האחרון (העולם הזה 1139).

נכון הדבר כי ד"ר פינק, שראה במוסדו בכפר ננים יעוד חיוני, לא עצם עין בליצות לפני שוידא כי כל דבר במוסדו לא על תיכוננו. נכון הדבר כי קולא פיקוחו הפואאי הממסיד היה האסון, המרחף עתה, לאחר שעזב את המוסד, כציפור שחורה על הנווה הנאה, בא כבר מיס קודם קודם לכו. אולם ד"ר פינק לא עמד על גורם אחר, שהביא במישרין למצב הולך זה — הפיכת מוסד בריאותי למקור רווחים.

לדעתי אסור שבכרדינה, כה מתרחשים אסונות בגלל אי-יציבות אולסונית, אפריי יהיה מצב בו אדם פרטי, ויהיה מוכשר ככל שיהיה, יקיים מוסד כזה בלי פיקוח ממשלתי מתאים.

א. א. נתניה

לא רק הצעות
בקשר לכתבה "השד יודע מדוע הם רוצים לשחק" (העולם הזה 1137): אני אחת הקר' בנות של רותי וורד, שביקרה במבחן ה- שחקנים הצעירים של תיאטרון "הסמבט" יון" וחזרה משם מלאה פרטים פסיכ' שיים.

זיסו

שמי אינו רחל זיסו, כפי שכתבת, אלא שלי זיסו. רותי כתבה שאני וואמס? אינני יודעת מדוע? הופעתו למבחן ב- חולצה לבנה, מכנסי דונגריז בחולות ושי- ער הדוג בשתי ס- כות לבנות — האם זהו מלבוש הולס ל- וואמס?

קראתי במבחן קטע מתוך "מדא" — אז מה? קטע זה אהוב עלי במיוחד. האם בפני "סמבטיון" צריך לקרוא רק הצעות האם רק לזה הם ראויים?

הודר לא הצליחה לקטול אותי בתיאורה — אולם אני מניבה על דבריה על מפני כבוד הסמבטיון. אני תלמידת הסמבטיון (וגם אוניברסיטת תל-אביב) — וזהו סילוף דמו-תה של מורה בעתיד.

שלי זיסו, תל-אביב

היכנון לנשף בחירת מלכת המים 1959
בו תיבחרה המלכה ומגנני-תה בבחירות ישירות וחשי-איות עלידי קהל הנוכחים, באמצעות קלפי. על מקום ר מועד הנשף, שיתקיים בראי שית חודש ספטמבר, תבוא הודעה מיוחדת בשבוע הבא.